

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра міжнародних економічних відносин

РЕФЕРАТ
кваліфікаційної роботи
на здобуття освітнього ступеня бакалавра
зі спеціальності 292 Міжнародні економічні відносини
за освітньою програмою
«Міжнародні економічні відносини»

на тему: **«УЧАСТЬ УКРАЇНИ В ПРОГРАМАХ МІЖНАРОДНОЇ
ДОПОМОГИ ДЛЯ ПОВОЄННОГО ВІДНОВЛЕННЯ СЕКТОРУ
БУДІВНИЦТВА»**

Виконавець:

студентка ФМЕ, гр. 43М

Запорожан Ангеліна Валеріївна _____
/ підпис /

Науковий керівник:

к.е.н., доцент

Уханова Інна Олегівна _____
/ підпис /

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність кваліфікаційної роботи. Широкомасштабна військова окупація України Російською Федерацією призвела до руйнування та пошкодження житла та об'єктів життєзабезпечення, а також внутрішньої та зовнішньої міграції працездатного населення. За цих умов національна економіка опинилася в кризовому стані. Однак війна мала закінчитися з підписанням мирної угоди, і ситуація на фронті та у міжнародній підтримці свідчить про те, що Україна має перевагу. У цьому контексті питання відновлення національної економіки стало як ніколи актуальним. Проблема відновлення країни після конфлікту не є новою. Те, як відбувається відбудова, значною мірою залежить від конкретних обставин кожної країни. Тому використання тих чи інших економічних інструментів може мати як позитивні, так і негативні наслідки. Вивчаючи це питання, можна краще зрозуміти, як міжнародне економічне співробітництво може вплинути на економічне відновлення країни, як воно має бути структуроване, щоб забезпечити поновлення всіх секторів економіки, у тому числі будівельного сектору.

У дослідженні будуть проаналізовані теоретичні та практичні аспекти, які можуть безпосередньо вплинути на відновлення української економіки через подальший розвиток міжнародного співробітництва в післявоєнних умовах. Тему міжнародного співробітництва досліджували багато науковців, зокрема вивченню міжнародного співробітництва присвячені наступні роботи: Аксельрод Р., Ебботт К., Коен Р., Ліска Я., Мілнер Х., Мітрані Д., Снайдер Г., Снайдал Д., Вольферс А., Холсті О., С. Войтко, О. Гавриш, А. Кухарук, В. Маркович, Н. Мікула, А. Новікова, О. Охріменко, Н. Скоробогатова, Т. Терещенко та ін.

Метою кваліфікаційної роботи є аналіз участі України в програмах міжнародної допомоги та визначення перспектив їх використання для повоєнного відновлення сектору будівництва.

Відповідно до поставленої мети було визначено та вирішено такі **завдання** кваліфікаційної роботи:

- з'ясувати сутність, чинники та механізми програм міжнародної допомоги;
- дослідити класифікацію програм міжнародної допомоги;
- визначити методичні підходи та індикатори оцінювання результативності програм міжнародної допомоги;
- проаналізувати вплив війни на сектор будівництва України;
- проаналізувати стан та динаміки міжнародної допомоги для сектору будівництва України у воєнний час;
- проаналізувати залучені механізми програм міжнародної допомоги для сектору будівництва України у воєнний час;
- обґрунтувати стратегічні напрями післявоєнної відбудови України у секторі будівництва;
- визначити перспективні напрямки співробітництва з міжнародними організаціями із залучення міжнародної допомоги для сектору будівництва України

Об'єктом дослідження є участь України в програмах міжнародної допомоги для сектору будівництва.

Предметом дослідження є теоретико-методологічні та практичні засади використання можливостей міжнародного співробітництва для повоєнної відбудови сектору будівництва України.

Методи дослідження. Для досягнення мети кваліфікаційної роботи та вирішення основних завдань використано різні методи дослідження. Загальнонаукові методи та методи логічної абстракції: діалектичний метод пізнання, логічна аналогія, методи порівняння, узагальнення, систематизації та синтезу для дослідження теоретичних основ міжнародного співробітництва та чинників, що його визначають. Табличні, графічні статистичні методи – для аналізу стану та показників міжнародного співробітництва у галузі допомоги для повоєнної відбудови України.

Інформаційною основою кваліфікаційної роботи є фундаментальні положення економічної теорії, законодавча база, періодичні та монографічні видання, матеріали міжнародних та всеукраїнських науково-практичних конференцій, статистичні матеріали міжнародних організацій, звіти та статистичні дані офіційної статистики.

Структура та обсяг роботи. Кваліфікаційна робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел (59 найменувань). Загальний обсяг роботи становить 91 сторінку. Основний зміст викладено на 77 сторінках. Робота містить 5 таблиць, 11 рисунків.

Публікації та апробація результатів дослідження. За результатами виконання кваліфікаційної роботи бакалавра опубліковано наукову роботу:

1. Запорожан А. В. Аналіз стану та динаміки міжнародної допомоги для сектору будівництва України у воєнний час. Збірник наукових робіт за підсумками студентської дистанційної науково-практичної конференції «Минуле, Сучасне, Майбутнє», Одеса: ОНЕУ, 2024.
2. Ukhanova I., Zaporozhan A. Analysis of the impact of the war on the construction sector of Ukraine. Збірка праць IX Міжнародної науково-практичної конференції «Innovative development of science, technology and education». 6-8.06.2024 року. Ванкувер, Канада (у друці).

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У першому розділі **«ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ОСНОВИ ТА ПРИНЦИПИ УЧАСТІ УКРАЇНИ В ПРОГРАМАХ МІЖНАРОДНОЇ ДОПОМОГИ»** розглядаються сутність, чинники та механізми програм міжнародної допомоги, проведено класифікацію програм міжнародної допомоги, проаналізовано методичні підходи та індикатори оцінювання результативності програм міжнародної допомоги.

У другому розділі **«АНАЛІЗ ПРОГРАМ МІЖНАРОДНОЇ ДОПОМОГИ ДЛЯ ПОВОЄННОГО ВІДНОВЛЕННЯ СЕКТОРУ БУДІВНИЦТВА УКРАЇНИ»** охарактеризовано та проаналізовано впливу війни на сектор будівництва України, досліджено сучасний стан та динаміку міжнародної допомоги сектору будівництва України у воєнний час, проаналізовано залучених механізмів та програм міжнародної допомоги для сектору будівництва України у воєнний час.

У третьому розділі «**ПЕРСПЕКТИВИ ВІДНОВЛЕННЯ СЕКТОРУ БУДІВНИЦТВА УКРАЇНИ ЗА РАХУНОК ПРОГРАМ МІЖНАРОДНОЇ ДОПОМОГИ У ПОВОЄННИЙ ПЕРІОД**» обґрунтовано стратегічні напрямки післявоєнної відбудови України у секторі будівництва, виявлено перспективні напрямки співробітництва з міжнародними організаціями із залученням міжнародної допомоги для сектору будівництва України.

ВИСНОВКИ

Отже, у теорії міждержавне співробітництво розглядається як спосіб подолання складних проблем сьогодення, що виникають внаслідок технологічного, економічного та політичного розвитку, а також складності світу. Співпраця між державами, заснована на спільному пошуку рішень конкретних проблем, сприяє розвитку більш тісних зв'язків між державами і зміцнює простір, в якому з часом природним чином виникає більш тісна міждержавна співпраця.

За останні 70 років види допомоги з метою розвитку диверсифікувалися, як і проблеми, які ця допомога покликана вирішити, починаючи з реконструкції Європи до кібербезпеки. Що з останніх тенденцій, так це те, що сфера міжнародного розвитку змінюється і стає більш творчою: окремі особи або приватні корпорації прагнуть брати участь у проектах розвитку, як це робили міжнародні організації та уряди протягом багатьох років, тому з'являються нові шляхи та нові типи . допомоги розвиваються.

На макрорівні метою є загальна оцінка міжнародного співробітництва в країні, визначення важливості міжнародного співробітництва у вирішенні регіональних проблем на національному рівні, узагальнення досягнутих результатів та прийняття рішень щодо підтримки та подальшого розвитку такого співробітництва.

Таким чином, можна синтезувати досягнення дослідників у сфері міжнародного співробітництва та оцінити ефективність міжнародного співробітництва з метою уніфікації теоретичної бази.

Будівельна галузь стабільно розвивалася в звичайні часи: За даними Державної служби статистики України, у 2021 році будівельний сектор зафіксував значні темпи зростання. Водночас у першому півріччі 2022 року індекс будівельної продукції був на 38,5% вищим, ніж за аналогічний період 2022 року. У першому півріччі 2023 року індекс будівельної продукції перевищив не лише аналогічний період 2022 року, а й аналогічний період 2021 року. Так, індекс будівельної продукції у I півріччі 2021 року становив 102,9%. Індекс будівельної продукції за видами робіт у січні-червні 2023 року був таким: будівництво - 103%, зокрема: житлове - 94,1%, нежитлове - 109,5%; цивільні споруди - 134%.

Найбільша частка прямих збитків припадає на житлові будинки (37,3%, 53,6 млрд доларів США) та інфраструктуру (25,2%, 36,2 млрд доларів США). Збитки, завдані корпоративним активам, склали щонайменше 11,3 млрд доларів США і продовжують зростати. Ще 8,7 мільярда доларів США припадає на прямі збитки, завдані війною сільськогосподарському сектору. Прямі збитки від руйнування та пошкодження громадських об'єктів (соціальних, освітніх, наукових, медичних,

культурних, спортивних та адміністративних будівель) склали близько 13,69 млрд доларів США.

Загальна площа пошкоджених або зруйнованих будівель становить 83,1 млн м², що становить 8,2% від загальної площі житлового фонду України. За попередніми оцінками, 15,4 тис. житлових будинків (загальною площею 18,6 млн кв. м) було пошкоджено частково (менше 10%). Середні пошкодження (від 10% до 40%) отримали 65 700 будинків (загальною площею 35,3 млн кв. м), тоді як 72 700 будинків (загальною площею 29,6 млн кв. м) були повністю зруйновані (понад 40% руйнувань).

Будівельний сектор України потребує термінового реагування на виклики війни; за оцінками Укравтодору, на відновлення пошкоджених війною доріг та будівель потрібно щонайменше 900 млрд грн, що за наявності коштів займе 3-4 роки. Необхідно відремонтувати 23,5 тисячі кілометрів доріг та понад 300 штучних споруд, зруйнованих російськими окупаційними військами.

Втім, подолати наслідки руйнувань та повноцінно розвиватися будівельному сектору заважає низка проблем. Серед них - перехід війни у "затяжну фазу", порушення або відсутність логістики доставки будівельних матеріалів, брак кваліфікованої робочої сили, зростання цін на матеріали та паливо, перенаправлення державного бюджету на фінансування потреб збройних сил, а також окупація територій.

Україна не може відновитися самотужки. Але ні Україна, ні міжнародна спільнота не повинні втратити цю можливість. Україна творчо перетворює виклики на можливості. Світ має бути настільки ж креативним у прийнятті ризиків та пошуку можливостей. Успіх чи невдача відновлення України матиме значний вплив на майбутнє Європи та перспективи безпеки у світі.

Економіка України зазнала значного спаду, але вона продовжує функціонувати, незважаючи на війну, а міжнародні партнери допомагають їй у цьому. Серед них - великі організації, уряди окремих країн та волонтерські організації.

Післявоєнна відбудова сектору будівництва України вимагає системного та комплексного підходу. Необхідно акцентувати увагу на реконструкції та модернізації інфраструктури, відновленні житлового фонду та створенні умов для підтримки підприємств будівельної галузі. Розвиток енергоефективних технологій та стимулювання сталого будівництва також є важливими аспектами стратегії відновлення.

Поглиблене співробітництво з Міжнародним валютним фондом (МВФ) для здійснення фінансової реформи та підтримки фінансової стабільності. Розширення співпраці з Європейським банком реконструкції та розвитку (ЄБРР), Європейським інвестиційним банком (ЄІБ) та іншими міжнародними установами для залучення фінансових ресурсів та технічної підтримки для проектів відновлення інфраструктури та житлового фонду. Розвиток партнерства з Європейським Союзом та іншими країнами-партнерами для надання технічної та фінансової допомоги у сфері будівництва та реконструкції.

Ці напрямки співробітництва забезпечать ефективне використання міжнародної допомоги для відновлення сектору будівництва України та сприятимуть стабілізації економіки країни після періоду воєнного конфлікту.

АНОТАЦІЯ

Запорожан А.В., «Участь України в програмах міжнародної допомоги для повоєнного відновлення сектору будівництва».

Кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня бакалавра зі спеціальності 292 «Міжнародні економічні відносини» за освітньою програмою «Міжнародні економічні відносини». – Одеський національний економічний університет. – Одеса, 2024 р.

Кваліфікаційна робота бакалавра складається з трьох розділів. Об'єктом дослідження є програми повоєнної відбудови сектору будівництва України.

У роботі розглядаються сутність, чинники та механізми програм міжнародної допомоги, проведено класифікацію програм міжнародної допомоги, проаналізовано методичні підходи та індикатори оцінювання результативності програм міжнародної допомоги.

Охарактеризовано та проаналізовано вплив війни на сектор будівництва України, досліджено сучасний стан та динаміку міжнародної допомоги сектору будівництва України у воєнний час, проаналізовано залучені механізми та програми міжнародної допомоги для сектору будівництва України у воєнний час.

Обґрунтовано стратегічні напрямки післявоєнної відбудови України у секторі будівництва, виявлено перспективні напрямки співробітництва з міжнародними організаціями із залученням міжнародної допомоги для сектору будівництва України.

Ключові слова: повоєнне відновлення сектору будівництва, міжнародне співробітництво, вплив війни на сектор будівництва, міжнародна допомога, міжнародні організації.

ANNOTATION

Zaporozhan A. V., "Ukraine's participation in international assistance programs for the post-war reconstruction of the construction sector"

Qualification work for obtaining a bachelor's degree in specialty 292 "International Economic Relations" under the educational program "International Economic Relations". – Odesa National University of Economics. – Odesa, 2024.

The bachelor's qualification work consists of three sections. The object of the research is the post-war reconstruction program of the construction sector of Ukraine.

The work examines the essence, factors and mechanisms of international aid programs, analyzes the classification of international aid programs, analyzes methodical approaches and indicators for evaluating the effectiveness of international aid programs.

The impact of the war on the construction sector of Ukraine was characterized and analyzed, the current state and dynamics of international aid to the construction sector of Ukraine during the war were investigated, the mechanisms and programs of international aid involved in the construction sector of Ukraine during the war were analyzed.

The strategic directions of the post-war reconstruction of Ukraine in the construction sector are substantiated, promising directions of cooperation with international

organizations involving international aid for the construction sector of Ukraine are identified.

Strategic directions of post-war reconstruction of Ukraine in the construction sector are substantiated, promising areas of cooperation with international organizations with the involvement of international assistance for the construction sector of Ukraine are identified.

Keywords: post-war reconstruction of the construction sector, international cooperation, the impact of the war on the construction sector, international aid, international organizations.